

Nr 118.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till riksskogstaxering och avverkningsstatistik för budgetåret 1952/53, m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Sam. B. Norup.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås att en årlig avverkningsstatistik skall anordnas på grundval av stubbinventeringar, utförda i samband med riksskogstaxeringen. I samband därmed förordas vidare att den nu pågående riksskogstaxeringen skall slutföras under budgetåret 1952/53 och att en ny riksskogstaxering, grundad på årliga fältobservationer över hela landet, skall igångsättas från och med budgetåret 1953/54. I övrigt föreslås att den skogliga statistiken i viss utsträckning skall koncentreras till skogsstyrelsen, som skall handhava en utvidgad virkesmätningssstatistik, flottningssstatistiken och prisstatistik för rundvirke samt utarbeta en skogsstatistisk årsbok.

För slutförande av den pågående riksskogstaxeringen och för viss utrustning och förberedelsearbeten till den nya riksskogstaxeringen äskas för budgetåret 1952/53 ett anslag å 378 000 kronor.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och socialdepartementen anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, följande.

I årets statsverksproposition (IX ht p. 172) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 till Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik beräkna ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

Jag torde nu få återkomma till denna anslagsfråga och vissa därmed sammanhängande problem.

Genom beslut den 22 september 1949 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag om utformningen av den skogligen statistiken.

Med stöd av detta bemyndigande tillkallade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet såsom sakkunniga statssekreteraren N. G. Lange, tillika ordförande, chefen för statens skogsforskningsinstitut, professor H. M. E. Näslund, ledamoten av riksdagens första kammare, redaktör H. Sten, överdirektören i skogsstyrelsen G. Strindlund och ledamoten av riksdagens första kammare, professor S. G. V. Wahlund. De sakkunniga, vilka antagit benämningen skogsstatistikutredningen, ha den 24 januari 1952 avlämnat betänkande med förslag angående utformningen av den skogligen statistiken (stencilrat).

Över betänkandet ha, efter remiss, yttranden avgivits av statskontoret, skogsstyrelsen, skogshögskolans lärarråd, statens skogsforskningsinstitut, domänstyrelsen, statistiska centralbyrån, socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, kommerskollegium, konjunkturinstitutet, länsstyrelserna i Södermanlands, Kronobergs, Värmlands, Västernorrlands och Norrbottens län, Sveriges skogsägareförbund och Sveriges industriförbund gemensamt, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Svenska flottledsförbundet, Föreningen

skogsarbeten, Värmlands och västra Bergslagens skogsarbetsgivareförening, Svenska lantarbetsgivareföreningen, Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet samt Sveriges lantbruksförbund. Vid skogsstyrelsens utlåtande ha fogats yttranden från 17 skogsvårdsstyrelser.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i skrivelse den 20 augusti 1951 hemställt om anslag till riksskogstaxering och avverkningsstatistik för nästa budgetår.

Skogsstatistikutredningens förslag.

Huvuddragen av utredningsförslaget.

Utredningen har i första hand uppmärksammat frågan om anordnande av en fortlöpande avverkningsstatistik. Avsaknaden av en sådan statistik utgör nämligen enligt utredningens mening en allvarlig brist såväl ur allmänna ekonomiska synpunkter som ur mera speciella skogliga synpunkter.

En tillförlitlig avverkningsstatistik kan enligt utredningens uppfattning lämpligen erhållas på grundval av s. k. stubbinventeringar, utförda i samband med riksskogstaxeringen. Stubbinventeringsmetoden innebär att på ett antal efter statistiska urvalsprinciper valda provytor tagas diametermått på stubbar från den senaste avverknings säsongen. För rekonstruktionsberäkningar av de avverkade stammarnas kubikmassa tagas vidare mått av brösthöjdsdiametern och diametern i stubbhöjd på ett närbeläget s. k. tvillingträd av samma trädslag och ungefär samma grovlek.

På grundval av ett sådant material skulle en årlig statistik erhållas angående avverkningens totala omfattning och dess fördelning på trädslag och diameterklasser. På grundval av de under en femårsperiod insamlade uppgifterna skulle vidare redovisning kunna ske av avverkningens fördelning på län och ägarekategorier.

Fältarbetet för den nu pågående riksskogstaxeringen utföres för något eller några län om året. Ett genomförande av utredningens förslag förutsätter att denna verksamhet omlägges på så sätt att varje års fältobservationer fördelas över hela landet. Genom att olika över hela landet jämnt fördelade taxeringstrakter uppskattas olika år, skulle efter en viss omdrevstid, enligt utredningens förslag femton år i Norrland och Dalarna samt tio år i övriga delar av landet, ett fullständigt taxeringsmaterial vara insamlat, varefter ett nytt omdrev kunde igångsättas.

En dylik omläggning av riksskogstaxeringen är enligt utredningens mening fördelaktig ur flera synpunkter. Särskilt ger den större möjligheter än hittills att erhålla samtida virkesförrådsuppgifter för hela landet samt att följa virkeskapitalets förändringar för landet i dess helhet och, sedan omdrevet pågått under viss tid, också för delområden.

Utredningen föreslår att den nu pågående riksskogstaxeringen skall avslutas redan under budgetåret 1952/53 och att en ny riksskogstaxering, kom-

binerad med stubbinventeringar, skall igångsättas under budgetåret 1953/54. Då avverkningsstatistiken bör utföras i samband med riksskogstaxeringen, bör den enligt betänkandet förläggas till statens skogsforskningsinstitut.

För att möjliggöra ett bättre utnyttjande av virkesmättningsföreningarnas uppgifter om inmätta kvantiteter virke har utredningen träffat överenskommelse med virkesmättningsrådet om en enhetligare utformning av föreningarnas redovisning. Sammanställandet av virkesmättningsuppgifterna, vilka delvis skulle utgöra ett komplement till avverkningsstatistiken, avses närmast skola omhänderhavas av skogsstyrelsen. Vidare föreslås att flottningsstatistiken skall överflyttas från kommerskollegium till skogsstyrelsen.

Vad angår prisstatistiken för rundvirke har utredningen förordat vissa organisatoriska åtgärder för insamling och sammanställning av prisuppgifter. I stället för de prisnoteringar, som hittills verkställts av länsstyrelserna, föreslås sålunda att skogsvårdsstyrelserna skola insamla vissa prisuppgifter. För granskning av dylika uppgifter bör samråd ske med parterna på virkesmarknaden och andra sakkunniga. Den centrala sammanställningen av prisuppgifterna skall enligt utredningens förslag ombesörjas av skogsstyrelsen.

I fråga om skogsbrukets ekonomiska förhållanden har utredningen vidare framhållit behovet av specialundersökningar rörande skogsbrukets omkostnader och av budgetundersökningar över skogsbrukets inkomster och utgifter.

Då det till följd av skogsarbetets natur visat sig svårt att finna en tillfredsställande lösning av frågan om en förbättrad offentlig lönestatistik för skogsarbetare, men vissa möjligheter synts förefinnas att genom samverkan mellan arbetsgivare- och arbetareparterna inom skogsbruket samt det allmänna erhålla ett tillfredsställande material för en dylik lönestatistik, har utredningen tagit initiativ till överläggningar i ämnet mellan ifrågavarande parter. Härvid har uppnåtts en principiell överenskommelse om dylik samverkan. Genomförandet i praktiken av denna överenskommelse är dock beroende av fortsatta förhandlingar mellan parterna.

För vinnande av bättre överblick av förhållandena inom det svenska skogsbruket och den svenska skogsindustrien föreslår utredningen slutligen att skogsstyrelsens årsbok skall utvidgas till en skogsstatistisk årsbok.

De med utredningens förslag förenade kostnaderna äro i huvudsak följande. För slutförandet av den nuvarande riksskogstaxeringen erfordras ett belopp av 341 000 kronor under budgetåret 1952/53. Den nya riksskogstaxeringen skulle med den av utredningen föreslagna organisationen kräva en förstärkning fr. o. m. den 1 januari 1953 av skogsforskningsinstitutets personal med en försöksledare i lönegrad Ce 29 och ett skogsbiträde i Ce 16, vilket skulle medföra en årlig ökning av institutets avlöningsanslag med 26 640 kronor. De årliga kostnaderna för anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik skulle utgöra 332 000 kronor. För den nya riksskogstaxeringen skulle dessutom erfordras till viss utrustning 2 000 kronor, till kartor m. m. 10 000 kronor och till inköp av motorfordon 156 000 kronor.

För skogsstyrelsens del föreslår utredningen inrättande av en aktuarietjänst i lönegrad Ce 29. Härjämte föreslår utredningen att medel skola anvisas för avlönande av ett skrivbiträde i befordringsgången samt att till ökade omkostnader skall beräknas ett belopp av 5 000 kronor.

Anordnande av avverkningsstatistik.

I betänkandet betonas, att en tillförlitlig statistik över skogsavverkningarnas totala omfattning saknas för närvarande. De enda tillgängliga uppgifterna av detta slag utgöras av dels virkesmätningssällningarnas redovisning av inmätta virkeskvantiteter, dels vissa ungefärliga uppskattningar av avverkningarnas omfattning. Skogsstatistikutredningen uttalar att en tillförlitligare kunskap om avverkningarnas årliga omfattning skulle utgöra en värdefull komplettering av den ekonomiska statistiken, eftersom det själfvallet måste anses vara av icke ringa betydelse att ha kännedom om produktionens omfattning beträffande en av landets viktigaste råvaror. Utredningen understryker vidare betydelsen av att man genom en dylik statistik får möjlighet till jämförelse mellan den i verkligheten uttagna avverkningskvantiteten i landets skogar och den kvantitet, som beräknas utfalla vid tillämpningen av avverkningsprogram, vilka ur skogliga synpunkter kunna betraktas som ändamålsenliga med hänsyn till virkesförrådets storlek och beskaffenhet samt markens produktionsförmåga. Utredningen erinrar härvid om att dylika beräkningar, s. k. avverkningsberäkningar, utförts med stöd av riksskogstaxeringens uppskattning och beskrivning av rikets skogstillgångar. Dylika jämförelser finner utredningen vara av värde för planläggningen av samhällets allmänna ekonomiska politik och av dess skogsvårdande åtgärder, liksom också för det enskilda skogsbrukets hushållning och för träförädlingsindustriernas produktionsplanering och lokalisering. Enligt utredningens mening har vidare behovet av en överblick över de årliga avverkningarna fått en särskild aktualitet genom den under senare år konstaterade minskningen av virkesförrådet i norra Sverige och ökningen av detsamma i södra och mellersta delarna av landet.

Utredningen har övervägt olika metoder att anordna en avverkningsstatistik. Såsom utgångspunkt för sina överväganden härom har utredningen uppställt följande fordringar på en dylik statistik.

1. För att kunna fylla de olika behov av ekonomisk information, som kunna förefinnas på ifrågavarande område, bör redovisning av den faktiska avverkningen ske så snabbt som möjligt efter den egentliga avverkningssäsongens slut.

2. Ur olika synpunkter men särskilt med hänsyn till behovet av en fortlöpande information om avverkningarnas storlek i förhållande till de resultat, som verkställda avverkningsberäkningar lämnat, bör vidare statistiken ge en så tillförlitlig bild som möjligt av de totala årliga avverkningarna i landet, således inbegripet avverkningar för husbehov.

3. Statistiken bör i första hand ge en tillförlitlig bild av avverkningens omfattning för landet i dess helhet men hör särskilt med hänsyn till de

skogsvårdande myndigheternas intressen även kunna ge erforderliga upplysningar om avverkningsförhållandena i olika landsdelar och län.

4. Av bland annat skogspolitiska och socialekonomiska skäl är det vidare önskvärt, att i likhet med vad som sker vid redovisningen av riksskogstaxeringen och annan skoglig statistik även redovisningen av avverkningen kan fördelas på skogsägarekategorier.

5. Så långt det är möjligt bör slutligen en redovisning kunna ske av de avverkade kvantiteternas fördelning på olika huvudsortiment.

I frågan hur en avverkningsstatistik, som tillgodoser dessa fordringar, lämpligen kan anordnas, har utredningen till en början erinrat om en år 1937 utförd engångsundersökning, grundad på deklARATIONER från avverkarerna. Enligt utredningens mening äro emellertid erfarenheterna av tillämpningen av denna metod icke tillfredsställande. Enligt utredningens uppfattning är det dessutom lämpligare både ur tillförlitlighetssynpunkt och med tanke på den irritation, som statistiska uppgiftsinsamlingar av förevarande slag medföra hos uppgiftslämnarna, om någon annan metod kan användas.

Utredningen har vidare övervägt möjligheten att grunda en avverkningsstatistik på virkesmätningföreningarnas inmätningssuppgifter, kompletterade med stickprovsundersökningar rörande virkesfångsten hos de förbrukare, som icke inmäta sitt virke genom mätningföreningarna. Utredningen uttalar härom följande.

Virkesmätningföreningarnas verksamhet är till övervägande del begränsad till Norrland och Dalarna. Även inom detta område sker emellertid icke inmätning av allt gagnvirke genom föreningarna. Vidare inbegripes icke husbehovsavverkningar i virkesmätningföreningarnas material, varför man i detta hänseende blir hänvisad till mer eller mindre tillförlitliga uppskattningar. En statistik, grundad på inmätta virkeskvantiteter, kan sålunda icke ge kunskap om den totala avverkningens omfattning. Härtill kommer att omvandlingen av de inmätta virkeskvantiteterna till skogskubikmeter innesluter betydande osäkerhetsmoment. Enligt vad utredningen erfarit kan vidare i fråga om de delar av materialet, som skulle utgöras av virkesmätningssuppgifter, icke någon i vart fall mera noggrann redovisning efter län ske. Däremot synas inga svårigheter föreligga att på denna väg få en redovisning av virkesuttagets fördelning på ägarekategorier och huvudsortiment, varvid de senare givetvis avse förhållandena vid inmätningstillfället.

Beträffande möjligheterna att komplettera virkesmätningföreningarnas redovisning med stickprovsundersökningar rörande virkesfångsten hos de förbrukare, som icke inmäta sitt virke genom mätningföreningarna, framhåller utredningen vidare att det möter vissa svårigheter att företaga ett ur statistisk synpunkt tillfredsställande urval av dylika företag för en kompletterande stickprovsundersökning. En godtagbar avverkningsstatistik kan därför enligt utredningens uppfattning ordnas på ifrågavarande sätt.

Ett annat alternativ för ordnandet av en avverkningsstatistik har utredningen funnit vara att grunda statistiken på så kallade stubbinventeringar, utförda i samband med riksskogstaxeringen. Dylika inventeringar skulle tillgå så att vid fältarbetet för riksskogstaxeringen företagas mätningar av diametern å stubbar från den senaste avverknings säsongen. Dessa mätningar

skulle ske på ett antal efter statistiska urvalsprinciper valda, över hela landet fördelade provytor. För rekonstruktionsberäkningar av de avverkade stammarnas kubikmassa skulle vidare mått tagas av brösthöjdsdiametern och diametern i stubbhöjd på ett närbeläget »tvillingträd» av samma träds slag och av ungefär samma grovlek som de avverkade träden.

Dylika inventeringar för framräknande av vissa avverknings-siffror ha företagits redan i samband med nu pågående riksskogstaxering. Denna är emellertid lagd så att något eller några län årligen genomgås. En årlig avverkningsstatistik, som skall avse hela landet, kan därför icke erhållas med nuvarande taxeringssystem. Å andra sidan måste, enligt vad utredningen framhåller, fältarbetet för dylika stubbinventeringar av kostnadsskäl ske i samband med riksskogstaxeringen. Metoden förutsätter således en omläggning av riksskogstaxeringen. Förslag härtill har på utredningens uppdrag utarbetats av statens skogsforskningsinstitut. Jag torde i det följande få närmare redogöra för innebörden av detta förslag. Redan här torde jag emellertid få nämna att förslaget åsyftar en omläggning av riksskogstaxeringens fältarbete på så sätt, att varje års fältobservationer skola fördelas över hela landet. Genom att olika, över hela landet jämnt fördelade taxeringstrakter uppskattas olika år, skulle efter en viss från början fastställd period, exempelvis tio eller femton år, hela taxeringsmaterialet vara insamlat, varefter ett nytt så kallat omdrev kunde igångsättas.

Ehuru stubbinventeringsmetoden redan i någon utsträckning tillämpats, har utredningen velat förvissa sig om metodens tillförlitlighet. I detta syfte har utredningen gjort en kritisk granskning av de olika omständigheter, som kunna tänkas påverka tillförlitligheten av de mätningar, varpå inventeringen skulle grundas. Dessa anmärkningar ha gällt sådana förhållanden som möjligheten att praktiskt utföra jämförbara mätningar av stubbar vid olika avverkningsförhållanden, i olika terräng m. m. Vidare har utredningen velat få närmare kännedom om tillförlitligheten av metoden att härleda de avverkade trädens kubikmassa med stöd av rotstående »tvillingträd».

Vad härvid först angår möjligheten att skilja mellan stubbar från senaste avverkningsåsong och äldre stubbar anföres i betänkandet, att utredningen inhämtat från skogsforskningsinstitutet att så kan ske på ett tillfredsställande sätt. Institutet har härom vidare uttalat, att svårigheten att skilja på stubbar från olika avverkningsåsonger i huvudsak gäller de sommaravverkningar, som ingå i sista årets avverkning, men att enligt institutets erfarenheter dessa svårigheter torde kunna lösas.

Beträffande stubbinventeringsmetodens tillförlitlighet i övrigt anför utredningen följande.

Till belysning av metodens tillförlitlighet i dylika hänseenden har skogsforskningsinstitutet under åren 1950 och 1951 utfört provinventeringar å bland andra vissa av institutets försöksytor. Härvid har kontroll på inventeringsresultaten kunnat erhållas bland annat genom att brösthöjdsdiametern på de avverkade stammarna varit känd. En närmare redogörelse för resultaten av dessa provundersökningar lämnas i en inom skogsforskningsinstitutet utarbetad promemoria, vilken bifogas detta betänkande. Av denna redogörelse

framgår att de genom stubbinventeringar erhållna resultaten synas vara uppskattade med tillfredsställande noggrannhet. Det må vidare tilläggas att skogsforskningsinstitutet i samband med dessa provundersökningar varit i tillfälle att i vissa hänseenden ytterligare förbättra undersökningsmetoderna. Enligt vad utredningen erfarit, är det också institutets avsikt att om stubbinventeringar i större skala komma till stånd utöva en fortgående kontroll över möjliga felkällor och att successivt söka förfina metodiken.

I fråga om det sätt, varpå en på stubbinventeringar grundad avverkningsstatistik kan tillgodose de tidigare nämnda krav, som enligt betänkanudet böra ställas på en dylik statistik, gör utredningen följande uttalande.

Vad först angår den tidrymd inom vilken avverkningsuppgifter på grundval av stubbinventeringar kunna föreligga har skogsforskningsinstitutet tänkt sig följande arbetsschema. Fälтарbetet skulle utföras under tiden maj—oktober, varvid de insamlade observationerna successivt insändas till institutet och instansas på hålkort. Nästan omedelbart efter fälтарbetets slutförande skulle en maskinell bearbetning av materialet kunna ske och resultaten föreligga i slutet av november eller början av december, således ungefär ett halvt år efter den avverkningsperiod som undersökningarna skulle avse. Även om ur vissa synpunkter något snabbare resultat kanske vore önskvärda, finner utredningen likväl att det uppställda tidsschemat bör kunna godtagas.

I förevarande sammanhang vill utredningen dock påpeka, att till följd av primärmaterialets beskaffenhet komma avverkningsuppgifterna att avse en av kalenderåret oberoende avverkningsssäsong. Om för vissa ändamål avverkningsuppgifter per kalenderår erfordras, få därför metoder utarbetas för en uppskattning av avverkningsperioden per kalenderår.

Stubbinventeringsmetoden synes däremot vara varje annan för närvarande praktiskt tänkbar metod överlägsen i det avseendet, att den på grundval av ett och samma material ger kännedom om den totala avverknings omfattning. Särskilt må härvid erinras att den avverkning för egna behov, som eljest visat sig synnerligen svåråtkomlig för statistisk uppskattning, kommer att automatiskt ingå i stubbinventeringsmaterialet. Avverkningskvantiteterna kunna därtill med tillfredsställande noggrannhet fördelas på trädslag och diameterklasser på samma sätt som virkesförrådet och tillväxten. Avverkning, virkesförråd och tillväxt erhållas därjämte uttryckta i samma enhet (skogskubikmeter) och kunna direkt jämföras utan användning av osäkra omvandlingsfaktorer.

Vilken geografisk fördelning av materialet, som kan erhållas, beror givetvis på antalet provtytor och är sålunda i sista hand en kostnadsfråga. Enligt den av skogsforskningsinstitutet uppgjorda planen kan på grundval av varje års material avverknings omfattning redovisas för landet i dess helhet samt för respektive norra, mellersta och södra Sverige. På grundval av de under en femårsperiod insamlade materialen skulle motsvarande uppgifter kunna lämnas för de olika länen.

Redovisning på ägarekategorier skulle enligt den föreliggande planen likaledes kunna erhållas vart femte år.

Vad slutligen angår avverknings sortimentssammansättning kan på grundval av stubbinventering för olika trädslag erhållas en uppskattning av avverknings fördelning på huvudsortiment av gängse dimensioner genom aptering med stöd av sortimentstabeller.

Sammanfattningsvis anser sig utredningen kunna uttala att stubbinventeringsmetoden i alla väsentliga avseenden fyller de anspråk, som ur olika synpunkter kunna ställas på en avverkningsstatistik.

Utredningen vill i detta sammanhang omnämna att utredningsmannen för kristidsorganens statistik torde komma att framlägga förslag om upprättande av en statistik över träindustriens virkesfångst. Enligt utredningens mening skulle en dylik fångststatistik utgöra ett värdefullt ytterligare led i den skogligen statistiken. Utredningen vill härvid som ett önskemål uttala att en dylik statistik över förbrukarnas virkesfångst kan ordnas på ett tillfredsställande sätt och ge en så fullständig bild som möjligt av hur de i avverkningsstatistiken redovisade kvantiteterna fördelas på olika förbrukare.

Utredningen har av anförda skäl kommit till den slutsatsen att stubbinventeringsmetoden utgör en lämplig lösning av frågan om hur en avverkningsstatistik bör ordnas.

Omläggning av riksskogstaxeringen.

Såsom förut nämnts förutsätter anordnandet av en avverkningsstatistik, grundad på stubbinventeringar, en omläggning av riksskogstaxeringen på så sätt, att varje års fältarbete fördelas över hela landet. I betänkandet påpekas, att omläggningen för riksskogstaxeringens del skulle innebära att resultaten av densamma icke, såsom för närvarande är fallet, komma att erhållas successivt för de olika länen. Under det första året av omdrevet kunna dock vissa riksmedelantal erhållas. Allteftersom taxeringsomdrevet fullföljes kunna därefter motsvarande uppgifter erhållas för landsdelar och senare för större län eller för grupper av län samt till sist, vid omdrevets avslutande, för samtliga län. Förslag och kostnadsberäkningar beträffande en sådan omläggning av riksskogstaxeringen ha på utredningens anmodan utarbetats av skogsforskningsinstitutet. I samband härmed har institutet i fråga om konsekvenserna för riksskogstaxeringens del av en dylik omläggning ansett att i huvudsak följande fördelar kunna vinnas jämfört med nuvarande system.

Samtidiga virkesförrådsuppgifter erhållas för hela landet, vilket är synnerligen värdefullt med hänsyn till att riksskogstaxeringens huvuduppgift är att utarbeta översikter för hela riket och olika landsdelar. Nuvarande system har i detta avseende stora brister, då riksmedeltalet för ett bestämt år är sammansatt av länsmedeltal, vilka utgöras av dels aktuella siffror, dels ända till 15 år gamla uppgifter. Vad detta betyder framträder tydligt, om man skulle jämföra riksmedelantal, vilka äro sammansatta vid en tidpunkt, då de äldsta taxeringarna härröra från södra Sverige, där siffrorna sannolikt äro avsevärt för låga, med riksmedelantal vid en tidpunkt, då de äldsta taxeringarna härröra från Norrland, där siffrorna kunna vara icke oväsentligt för höga.

Genom att förrådsredovisningen är samtidig och avverkning och tillväxt kunna hänföras till vissa år och årsperioder, föreligger en vida större möjlighet än hittills att följa virkeskapitalets förändringar i riket i dess helhet eller med uppdelning på vissa delområden. En balansräkning kan med vissa års mellanrum göras mellan å ena sidan ingående förråd med tillägg för tillväxt och avdrag för avverkning och å den andra sidan utgående förråd.

Som en väsentlig fördel i förhållande till nuvarande metod framstår vidare möjligheten att vid kommande taxeringsomdrev kunna lämna länsvisa uppgifter vart femte år.

För fastighetstaxeringen kunna tillförlitliga uppgifter erhållas vart femte år enligt föreslagen metod. Beträffande länen inom mellersta och södra Sverige kunna dock detaljerade uppgifter lämnas vart femte år först sedan taxeringen slutförts i första omdrevet. Tills detta skett, d. v. s. om tio eller femton år, kunna emellertid resultaten av den nyligen genomförda eller pågående taxeringen i södra och mellersta Sverige enligt nuvarande metod anses fullt tillfredsställande.

Vidare framhålles såsom en särskild fördel att den föreslagna metoden ger möjlighet att följa nytilkomna kalmarker, årligen verkställda kulturer samt röjningarnas och gallringarnas arealomfattning.

Ur organisationssynpunkt medför slutligen den föreslagna metoden att arbetet varje år blir av samma omfattning, varigenom en fast lagledarstab kan sysselsättas mera konstant.

Skogsforskningsinstitutet har dock samtidigt velat anföra följande nackdelar med det föreslagna systemet, jämfört med nuvarande ordning:

Nuvarande taxeringsmetod lämnar ett inventeringsbesked för ett län, som gäller för ett visst år. De differenser, som uppstå inom ett län under tiden mellan de återkommande taxeringarna, kunna alltså exakt hänföras till en bestämd tidsperiod. Den föreslagna metoden lämnar däremot ett resultat, som sammanställts av årliga deltaxeringar inom ett län. Redovisningen av arealer och detaljuppgifter i fråga om virkesförråd kommer därför att avse det genomsnittliga tillståndet under taxeringsomdrevet. Efter ett taxeringsomdrev av exempelvis tio år redovisas alltså ett resultat, som utgör medeltalet av tio deltaxeringar. Vidare avse de differenser, som uppstå mellan resultaten från två taxeringsomdrev, i detta fall skillnaden mellan genomsnittliga tillstånd under två på varandra följande taxeringsomdrev. Här må dock inskjutas, att uppgifter angående virkesförrådet dock icke komma att avse det genomsnittliga förrådet under taxeringsomdrevet, eftersom dessa uppgifter med hjälp av den årligen konstaterade tillväxten och avverkningen kunna omräknas att avse slutåret. Nyss berörda nackdel gäller således icke den totala förrådsredovisningen.

Den förut påtalade organisatoriska fördelen för institutet av en jämn arbetsuppgift för varje år medför å andra sidan att anslagen icke utan stora olägenheter kunna såsom nu är fallet varieras med hänsyn till tillfälliga konjunkturer. Genomförandet av taxeringen kräver nämligen att varje årsprogram utföres enligt ett på förhand fastställt schema.

Utredningen uttalar för sin del att den i likhet med skogsforskningsinstitutet finner den ifrågasatta omläggningen av riksskogstaxeringen värd att överväga även utan dess samband med avverkningsstatistiken. Särskilt med tanke på de förändringar av virkesförrådets storlek i norra och södra Sverige, som framkommit under senare tid, är det enligt utredningens mening uppenbarligen en fördel att genom samtida taxeringsuppgifter för hela landet erhålla jämförelsematerial för den fortsatta utvecklingen i detta hänseende. Även i övrigt anser utredningen fördelarna av det nya systemet överväga nackdelarna med detsamma. Vad särskilt beträffar olägenheten av att den nya taxeringsmetoden icke ger kännedom om skogarnas tillstånd i ett län för ett visst år framhåller sålunda utredningen, att den nya metoden å andra sidan ger möjlighet att med kortare tidsintervaller än tidigare inom länen följa de fortgående förskjutningarna i olika hänseenden, såsom i fråga om virkesförrådets storlek och kalmarkernas omfattning.

Omläggningen av riksskogstaxeringen behöver därför enligt utredningens mening icke utgöra något hinder för anordnande av en avverkningsstatistik på grundval av stubbinventeringar i samband med fältarbetet för taxeringen. Utredningen framhåller tvärtom att möjligheten till en dylik ur olika synpunkter tillfredsställande lösning av frågan om avverkningsstatistikens ordnande kan anses vara ett ytterligare vägande skäl för en omläggning av riksskogstaxeringen. Härvid bör enligt utredningens uppfattning också beaktas, att en på detta sätt ordnad avverkningsstatistik utgör ett värdefullt komplement till riksskogstaxeringen i vissa hänseenden och kan direkt utnyttjas vid analyser av riksskogstaxeringens material. Utredningen förordar därför att en årlig avverkningsstatistik skall ordnas på grundval av stubbinventeringar och att i samband därmed riksskogstaxeringen skall omläggas.

Tidpunkten för omläggningen m. m.

Utredningen framhåller att två huvudspörsmål uppstå sig, då de förut behandlade förslagen skola genomföras. Det första gäller frågan om tidpunkten för avslutandet av den nu pågående riksskogstaxeringen och för påbörjandet av det nya taxeringsomdrevet. Det andra gäller bestämmandet av omdrevstiden för den nya riksskogstaxeringen.

Vad härvid först angår frågan om tidpunkten för slutförandet av nuvarande taxeringsomdrev och påbörjandet av ett nytt omdrev, kombinerat med stubbinventeringar, understryker utredningen angelägenheten av att omläggningen skall ske snarast möjligt för att man skall få till stånd en avverkningsstatistik. I nu pågående omdrev återstå emellertid sex län att taxera, nämligen Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands och Västmanlands län. Med hittillsvarande årliga anslagsbelopp för riksskogstaxeringen skulle taxeringen av dessa län kräva en tid av två år och således kunna slutföras först under budgetåret 1953/54. Att avbryta den nu pågående taxeringen eller att avstå från att fullfölja densamma för vissa län anser utredningen uteslutet. Däremot kan taxeringens slutförande påskyndas, om erforderliga medel ställas till förfogande. Då vidare vissa begränsningar av de ursprungligen beräknade kostnaderna synas vara möjliga vid det återstående taxeringsarbetet, förordar utredningen att erforderliga anslag beviljas för att slutföra den nu pågående riksskogstaxeringen redan under budgetåret 1952/53. Den nya taxeringen och den därmed kombinerade avverkningsstatistiken skulle i så fall kunna igångsättas under budgetåret 1953/54.

Vad beträffar frågan om omdrevstiden för den nya riksskogstaxeringen erinrar utredningen till en början om att den föreslagna uppläggningsplanen av densamma, innebärande en successiv genomgång av ett antal över hela landet fördelade taxeringstrakter, förutsätter att ett fast tidsschema uppgöres. Vid valet av ett dylikt tidsschema kunna olika alternativ tänkas. Vid planläggningen av den nu pågående taxeringen räknade man med att kunna

successivt slutföra taxeringsarbetet i de olika länen under en tidrymd av femton år. Utredningen har vid planläggningen av den nya taxeringen funnit att kostnaderna för ett femtonårigt omdrev bli endast obetydligt högre än kostnaderna för den nuvarande taxeringen enligt det ursprungliga programmet för densamma. Ett så långt omdrev anser utredningen dock medföra betydande olägenheter, främst med avseende på möjligheterna att erhalla tillförlitliga uppskattningar av avverkningarna i olika delar av landet och även med hänsyn till att arealuppgifterna för länen i så fall skulle komma att ge resultat för i medeltal sju och ett halvt år tillbaka. Enligt utredningens mening kunna därför starka skäl anföras för ett tioårigt omdrev för hela landet. Med hänsyn till den betydande kostnadsökning, som detta alternativ skulle medföra, har utredningen emellertid ansett sig böra rekommendera en lösning, innebärande ett femtonårigt omdrev för Norrland och Dalarna och ett tioårigt omdrev för övriga delar av landet. I betänkandet anføres att, enligt vad utredningen erfarit, ett något längre omdrev kan försvaras för norra Sveriges del. Med hänsyn till de stora områden, som de nordsvenska länen omfatta, torde nämligen även under ett femtonårigt omdrev efter hand erforderliga uppgifter för de olika länen kunna erhållas. Behov av kortare tidsintervall för taxeringarna gör sig däremot gällande i mellersta och södra Sverige, där omsättningen av virkesförrådet genom tillväxt och avverkning sker betydligt snabbare än i de norra delarna av landet. Med hänsyn till länens olika storlek i mellersta och södra Sverige har utredningen även övervägt möjligheten att ha ett tolvårigt taxeringsomdrev för en viss grupp av dessa län och ett tioårigt omdrev för återstoden. Då kostnadsbeparingen vid en dylik ytterligare differentiering skulle bli tämligen liten i jämförelse med olägenheterna av att arbetet utsträcker i tiden, har utredningen dock stannat för det alternativ, som innebär ett femtonårigt omdrev för norra Sverige och ett tioårigt omdrev för hela södra Sverige.

Jag torde senare få återkomma till utredningens kostnadsberäkningar men vill redan i detta sammanhang nämna, att slutförandet av nu pågående taxering under budgetåret 1952/53 beräknas draga en kostnad av 341 000 kronor och att den årliga kostnaden för den nya taxeringen beräknas till 332 000 kronor. Sistnämnda belopp innebär en årlig merkostnad av 89 000 kronor i jämförelse med den nuvarande taxeringsmetoden och ett femtonårigt omdrev. Av denna merkostnad sammanhänger omkring hälften direkt med stubbinventeringen och bearbetningen av materialet från densamma. Återstoden härrör från minskningen av omdrevet för södra och mellersta Sverige från femton till tio år. Utredningen framhåller att denna minskning av omdrevstiden visserligen aktualiserats av taxeringens omläggning men att det kortare intervallet är så värdefullt ur ren förrådsuppskattningssynpunkt, att införandet av detsamma bör övervägas, även om den nuvarande taxeringsmetoden bibehålles.

Virkesmätningstatistik.

Ehuru utredningen icke velat förorda en avverkningsstatistik, grundad på uppgifter från virkesmätningföreningarna om inmätta kvantiteter virke, anser utredningen att dylika uppgifter kunna utgöra ett i vissa hänseenden värdefullt komplement till stubbinventeringsmaterialet. Inom de län, där virkesmätningföreningar inmäta en större del av virkesfångsten, kunna enligt utredningens mening mätningssuppgifterna med fördel utnyttjas för ifrågavarande ändamål. Utredningen finner det vidare i och för sig önskvärt att man skall kunna dels jämföra de olika föreningarnas verksamhet, dels få en enhetlig bild av den totala verksamheten.

I betänkandet anföres vidare att virkesmätningföreningarna visserligen förfoga över ett mycket ingående material angående en icke obetydlig del av den årliga virkesfångsten men att detta material, till följd av det olika sätt varpå föreningarna redovisa sin verksamhet, dock endast utnyttjas för mycket summariska sammanställningar. Enhetlighet har emellertid numera ernåtts i fråga om metoderna för virkesmätning, i det att skogsstyrelsen befullmäktigats att meddela vissa föreskrifter för virkesmätning och att utöva tillsyn över denna verksamhet. Skogsstyrelsen har vidare redan tidigare beaktat önskvärdheten av en enhetligare redovisning av virkesmätningföreningarnas statistik och har år 1948 i skrivelse till virkesmätningrådet anhållit om rådets medverkan till att få vissa mätningföreningars redovisningar av utförda virkesmätningar uppställda på ett enhetligare sätt. I anledning härav rekommenderade virkesmätningrådet de ifrågavarande föreningarna att omlägga och komplettera sin redovisning i åsyftad riktning.

Utredningen har efter genomgång av mätningföreningarnas årsberättelser likväl funnit, att möjligheterna till jämförelse i fråga om olika mätningföreningars redovisning av virkesfångsten alltjämt äro begränsade. Utredningen har därför ansett sig böra söka fullfölja skogsstyrelsens initiativ på detta område och har för detta ändamål inlett överläggningar i frågan med en representant för virkesmätningrådet. Vid dessa överläggningar har framkommit att någon fullständig omläggning av samtliga mätningföreningars redovisning för närvarande icke är möjlig med hänsyn till bland annat de kostnader, som en dylik omläggning skulle åsamka föreningarna. Överenskommelse har emellertid träffats med virkesmätningrådet, att rådet genom skrivelser till mätningföreningarna skall söka tillmötesgå utredningens önskemål med avseende på de inmätta kvantiteternas fördelning på sortiment och ägarekategorier. Enligt utredningens mening skulle ett tillgodoseende av dessa önskemål ganska väl fylla det behov av enhetlighet i mätningföreningarnas redovisning, som för närvarande finnes.

Den centrala sammanställningen av virkesmätningssuppgifterna förutsättes skola såsom hittills ske hos skogsstyrelsen i dess egenskap av tillsynsmyndighet för virkesmätningen.

Flottningsstatistikens förläggning.

Utredningen erinrar om att den årsstatistik över flottningsverksamheten i riket, som kommerskollegium utarbetar, tidigare i viss mån utnyttjats såsom en, låt vara ofullständig avverkningsstatistik. Dess användbarhet för detta ändamål har visserligen efter hand blivit alltmera begränsad, allteftersom vid sidan av flottningen även andra transportsätt kommit till användning för virkestransporterna. Enligt utredningens mening är det emellertid i och för sig av intresse att fortlöpande kunna följa flottningsverksamhetens omfattning.

I betänkandet anföres härefter, att kommerskollegium för närvarande saknar särskilda anslag för flottningsstatistiken. Denna har därför kommit att belasta andra anslag och sålunda att i viss mån inkräkta på verkets övriga statistiska arbetsuppgifter. Flottningsstatistiken synes även ligga helt vid sidan av verkets övriga administrativa och statistiska verksamhetsområden. Utredningen ifrågasätter med hänsyn till nu berörda förhållanden, om icke denna statistik bör överflyttas till skogsstyrelsen. Såsom ytterligare skäl härför anföres bland annat, att flottningsverksamheten ligger tämligen nära de områden, som skogsstyrelsens förvaltning omfattar. Sålunda äro virkesmätningssstatistiken och flottningsstatistiken mycket näralliggande arbetsuppgifter och det kan synas ändamålsenligt att hela ifrågasatt statistik skall utarbetas inom ett och samma verk. Vidare påpekar utredningen att det i fråga om såväl virkesmätningssstatistiken som flottningsstatistiken torde vara värdefullt att statistiken utföres inom ett verk, som förfogar över skoglig sakkunskap. Därest flottningsstatistiken skulle överflyttas till skogsstyrelsen, förutsätter utredningen att flottningsföreningarna liksom tidigare skola ha skyldighet att lämna för statistiken erforderliga uppgifter.

Prisstatistik för rundvirke och rotköp.

Utredningen erinrar om att vissa prisuppgifter rörande virke för närvarande äro tillgängliga hos olika myndigheter liksom också hos enskilda sammanslutningar. Vidare insamlas genom länsstyrelsernas försorg vissa noteringar av virkespriser. Ytterligare prismaterial finnes i form av prisavtal mellan skogsägareföreningarna och köpareparten. Beträffande beskaftigheten av dessa olika prisuppgifter anför utredningen följande.

Domänstyrelsens prisuppgifter torde påverkas av domänverkets egna försäljningspriser och anses därför kanske ligga något över det representativa genomsnittet för samtliga skogsägare. Värdet av länsstyrelsernas prisnoteringar har framhållits av olika skogliga myndigheter, men tvivel ha också framkommit om noteringarnas tillförlitlighet åtminstone i vissa fall, då prisbelopp noterats utan närmare kontakt med virkesmarknadens parter. Vad slutligen angår prisavtalen mellan marknadsparterna uppgivas dessa ge en god uppfattning om minimipriserna. Priser under avtalens bestämmelser anses nämligen endast kunna uppkomma för sent utbudna virkes-

partier, som skogsägareföreningarna icke själva kunna omhändertaga. Överpriser sägas däremot förekomma i stor utsträckning i de södra delarna av landet och även spela en viss roll i lokala marknader på andra håll.

Enligt utredningens mening är det ett allmänt intresse att få kännedom om skogsproduktionens värde. Vidare framhåller utredningen att för skogsbrukets del en prisstatistik, som ger tillförlitlig kunskap om marknadsförhållandena, självfallet är av betydelse för skogsskötselns inriktning. Då den nya skogsvårdslagen förutsätter en ekonomisk målsättning för skogsvården, är det enligt utredningens mening även ur denna synpunkt av vikt att en så god kännedom som möjligt erhålles om skogsbrukets ekonomiska förutsättningar. Utredningen erinrar också om betydelsen av en tillfredsställande prisstatistik vid uppgörande av fastighetstaxeringar liksom också vid kreditgivningen för rationalisering av ofullständiga jordbruk. Slutligen framhålls arbetarpartens intresse av att ha tillgång till dylika uppgifter.

I betänkandet framhålls, att det är svårt att lösa frågan om ordnandet av prisstatistik för rundvirke på ett tillfredsställande sätt. Utredningen har övervägt möjligheten att få till stånd en prisstatistik genom insamling av representativa uppgifter om faktiska priser. Denna väg har dock icke ansetts framkomlig för närvarande, utan utredningen inskränker sig till att såsom underlag för en fortlöpande årlig prisstatistik föreslå prisnoteringar av ungefärligen det slag, som hittills utarbetats av länsstyrelserna. Utredningen anger dock härvid vissa riktlinjer för utarbetandet av dessa noteringar samt föreslår en fastare organisation för verksamheten.

Materialet för ifrågavarande noteringar förutsättes skola såsom hittills utgöras av olika källor, såsom prisavtal, auktionspriser, vissa faktiska prisuppgifter m. m. Utredningen anser det dock lämpligt, att uppgifter från olika källor redovisas var för sig. Sålunda bör enligt dess mening icke en sammanjämkning ske av avtalspriser och på ett eller annat sätt erhållna faktiska prisuppgifter eller uppskattningar av prisförhållandena, utan i stället böra olika prisserier uppläggas efter arten av de källor, som anlitas. Vidare föreslår utredningen att ett enhetligt schema skall utarbetas med avseende på de sortiment, dimensionsklasser o. s. v., som prisnoteringarna skola avse. Härvid förutsättes att den centrala myndighet, som skall handha prisstatistiken, i samråd med andra skogliga organ och berörda organisationer skall utarbeta närmare föreskrifter i dessa och andra avseenden.

Den lokala insamlingen av prismaterialet bör enligt utredningens mening överflyttas från länsstyrelserna till skogsvårdsstyrelserna, eftersom dessa förfoga över erforderlig sakkunskap och även i övrigt ha anledning att kontinuerligt följa skogsbrukets ekonomiska förhållanden. Utredningen föreslår dock att skogsvårdsstyrelserna, då särskild granskning av prisuppgifterna är erforderlig, skola verkställa denna i samråd med domänstyrelsens revirförvaltningar, representanter för parterna på virkesmarknaden och andra sakkunniga.

Den centrala sammanställningen av prisnoteringarna föreslås skola uppdragas åt skogsstyrelsen, vilken redan tidigare i viss utsträckning utfört

dylika sammanställningar och har erforderlig expertis till sitt förfogande. I samband härmed förordar utredningen att skogsvärderingsinstruktionen skall ändras så att det skall ankomma på skogsstyrelsen att efter samråd med domänstyrelsen och statens skogsforskningsinstitut utarbeta de uppgifter om virkespriser m. m., som tillställas länsstyrelserna för allmän fastighetstaxering.

Åtgärder rörande lönestatistiken för skogsarbetare.

I betänkandet anföres, att den enda offentligt tillgängliga lönestatistiken för skogsarbetare grundar sig på de uppgifter om de normala dagsförtjänsterna för huggare och körare, som socialstyrelsen årligen inhämtar från domänverkets revirförvaltare. Denna statistik har sedan länge ansetts otillfredsställande, då uppgifterna i stor utsträckning ha karaktären av uppskattningar. Utredningen anser att det föreligger ett angeläget behov av tillförlitliga offentliga löneuppgifter för skogsarbetare. Den konstaterar emellertid samtidigt, att det är svårt att finna en tillfredsställande lösning av denna fråga, då det till följd av skogsarbetets natur är svårt att erhålla en redovisning av den arbetstid, som löneinkomsten avser. Utredningen anser dock möjlighet finnas att genom samverkan mellan arbetsgivare- och arbetarparterna inom skogsbruket samt det allmänna erhålla ett tillfredsställande material för en dylik lönestatistik. Den har därför tagit initiativ till överläggningar i ämnet mellan ifrågavarande parter. Härvid har uppnåtts en principiell överenskommelse om dylik samverkan. Genomförandet i praktiken av denna överenskommelse är dock, enligt vad som framhålles i betänkandet, beroende av fortsatta förhandlingar mellan parterna.

Förslag angående upprättande av en skogsstatistisk årsbok.

Förutom de förslag om förbättringar av den skogliga statistiken, som skogsstatistikutredningen framlägger, fäster utredningen uppmärksamheten på behovet av en samlad överblick av förhållandena på det skogliga området. Utredningen framhåller att den statistik, som rör skogsbruket och dess förädlingsindustrier, för närvarande utarbetas hos olika myndigheter och publiceras på skilda håll och att det skulle vara av värde om de upplysningar, som denna statistik ger, kunde samlas och framläggas på ett sådant sätt, att en systematisk överblick kunde erhållas över denna betydelsefulla del av svenskt näringsliv.

En dylik publikation skulle enligt utredningens mening fylla en uppgift inom den offentliga förvaltningen och dessutom vara av värde för organisationer och enskilda. Utredningen anför vidare att en publikation av detta slag skulle fylla ett behov för den informationsverksamhet gentemot utlandet, som numera kräves i alltmera ökad omfattning. Utredningen erinrar härvid att det synes vara en allmän tendens inom olika grenar av den offentliga förvaltningen, att myndigheterna skola påtaga sig vissa allmänna

informationsuppgifter såväl för den svenska allmänheten som gentemot utlandet. Såsom en enkel och föga kostnadskrävande lösning av denna fråga föreslår utredningen att skogsstyrelsens nuvarande årsbok skall utvidgas till en allmän skogsstatistisk publikation. Den skogsvårdsstatistik, som för närvarande utgör årsbokens huvudsakliga innehåll, skulle därvid inskränkas till mera sammanfattande översikter. I stället skulle årsboken, så långt lämpligt material finnes tillgängligt, ge en statistisk överblick över skogstillgångarna och skogsproduktionen samt över de ekonomiska och sociala förhållandena inom skogsbruket och skogsindustrierna.

Utredningens kostnadsberäkningar.

Utredningens förslag rörande den skogliga statistikens organisation innebära ökade anslagsbehov för dels skogsforskningsinstitutet, dels skogsstyrelsen.

För skogsforskningsinstitutets del sammanhånga ifrågasättande kostnadsökningar med den föreslagna omläggningen av riksskogstaxeringen och med de stubbinventeringar, som avses skola utföras i samband med en ny riksskogstaxering såsom underlag för en avverkningsstatistik. Härvid böra enligt utredningens förslag vissa anslagsökningar medges för att möjliggöra att nu pågående omdrev av riksskogstaxeringen kan slutföras redan under budgetåret 1952/53. Vidare beräknas den nya riksskogstaxeringen och den avverkningsstatistik, som föreslås skola upprättas i samband med denna, kräva dels vissa engångskostnader, dels en ökning av de årliga anslag, som för närvarande utgå för ifrågasättande ändamål. På grundval av kostnadsberäkningar, som skogsforskningsinstitutet verkställt på utredningens anmodan, anför utredningen rörande dessa anslagsfrågor bland annat följande.

Vad beträffar slutförandet redan under budgetåret 1952/53 av nu pågående taxeringsomdrev innebär detta att utöver det ordinarie taxeringsprogrammet för sommaren 1952, omfattande Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län, skulle även Östergötlands och Gotlands län taxeras under samma tid. Såsom förut sagts finner utredningen det angeläget att med hänsyn till önskvärdheten av att snarast möjligt få till stånd en avverkningsstatistik kunna påbörja ett nytt taxeringsomdrev för hela landet. En forcering av det nu pågående taxeringsomdrevet kan ske med iakttagande av vissa besparingar och den nu ifrågasatta forceringen utgör egentligen endast en inhämtning av den eftersläpning av den länsvisa taxeringen, som förorsakats genom att riksskogstaxeringens anslag reducerats från budgetåret 1948/49. Kostnaderna för taxeringen av Östergötlands och Gotlands län kunna sålunda reduceras med omkring 40 procent, eftersom det nya taxeringsomdrevet beräknas i viss mån kunna ge erforderligt fyllnadsmaterial. Vidare kunna kostnaderna för de återstående fyra mälardalslänen, således Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län, nedbringas med något över 20 procent av den anledningen att taxeringsmaterialet för dessa län kan kompletteras med material, som insamlades under våren 1950 för eu av södra Sveriges skogsindustrisakkunniga anordnad snabbinventering av virkesförrådet i vissa ännu otaxerade delar av landet.

Med iakttagande av de nu nämnda besparingsmöjligheterna beräknar utredningen de sammanlagda kostnaderna för slutförandet av nu pågående taxeringsomdrev till 341 000 kronor. Jämfört med det ursprungliga programmet innebär detta enligt betänkandet vid nuvarande kostnader för fältarbetet en besparing med omkring 127 000 kronor.

Till belysande av de årliga kostnaderna för riksskogstaxeringen och den därmed kombinerade avverkningsstatistiken efter en omläggning av verksamheten erinrar utredningen att sedan budgetåret 1949/50 ett årligt belopp av 190 000 kronor utgått för riksskogstaxeringen. Nämnda belopp innebär emellertid en nedskärning av det ursprungliga årsprogrammet och en temporär förlängning av taxeringsomdrevet. Med nuvarande taxeringsmetod och femton års omdrev skulle de årliga kostnaderna för närvarande utgöra 270 000 kronor.

I betänkandet framhålles härefter, att en omläggning av riksskogstaxeringen enligt utredningens förslag skulle medföra en merkostnad i första hand därigenom att inspektionen av fältarbetet och bearbetningen av de insamlade avverkningsuppgifterna fordra en viss förstärkning av skogsforskningsinstitutets personal. Även bortsett från avverkningsstatistiken finner utredningen det skäligt att föreståndaren för avdelningen för skogstaxering, i likhet med vad som är fallet inom övriga avdelningar vid institutet, skall som närmaste man ha till sitt förfogande en tjänsteman i försöksledares ställning. Vidare anför utredningen att om taxeringen omlägges så att fältarbetet kommer att bedrivas över hela landet, kommer föreståndaren för avdelningen för skogstaxering ej att ha möjlighet att, såsom nu sker, direkt följa och övervaka samtliga taxeringslag. Bearbetningen av stubbinventeringsmaterialet skulle likaledes öka avdelningens arbetsbörda. För biträde vid dessa arbeten föreslås inrättande av dels en försöksledartjänst i lönegrad Ce 29, dels en skogsbiträdestjänst i lönegrad Ce 16. Kostnaderna för dessa tjänster anges till 26 640 kronor per år.

Utredningen framhåller vidare att storleken av de årliga kostnaderna i övrigt i huvudsak beror på längden av den tidrymd, som utmättes för hela taxeringsomdrevet. Ett femton års omdrev för hela landet skulle draga endast obetydligt högre kostnad än vad den nuvarande taxeringen skulle göra för närvarande, om det ursprungliga programmet för densamma fullföljts. De årliga kostnaderna för det av utredningen förordade alternativet med ett femtonårigt omdrev i norra Sverige och ett tioårigt omdrev i mellersta och södra Sverige beräknas till 332 000 kronor. Jämfört med anslaget för innevarande budgetår innebär detta en merkostnad av 142 000 kronor. Då den nedskärning av riksskogstaxeringens omfattning, som skett under de senaste åren, enligt utredningens mening måste betraktas som en nödfallsåtgärd och i längden icke kan anses försvarlig, anses jämförelsen emellertid i stället böra avse det ursprungliga programmet för nuvarande omdrev. Vid en dylik jämförelse skulle merkostnaden bli 89 000 kronor per år. Omkring hälften av denna merkostnad sammanhänger direkt med stubbinventeringen och bearbetningen av materialet från densamma. Återstoden här-

rör från minskningen av omdrevet för södra och mellersta Sverige från femton till tio år. Merkostnaden har vidare begränsats något genom att vissa i den nuvarande taxeringen ingående observationer icke ansetts behöva företagas under nästa taxeringsomdrev.

Vid beräkningen av kostnaderna för den nya riksskogstaxeringen har utredningen förutsatt att taxeringslagen skola vara utrustade med motorfordon. Härigenom skulle nämligen enligt betänkandet vinnas en årlig besparing av kostnaderna för fältarbetet med omkring 29 000 kronor. För inköp av motorfordon erfordras å andra sidan ett engångsbelopp av 156 000 kronor.

Därest en ny riksskogstaxering i enlighet med utredningens förslag skall igångsättas redan under år 1953, fordras vidare redan under budgetåret 1952/53 vissa belopp till förberedelsearbeten. Av denna anledning böra de föreslagna försöksledare- och skogsbiträdestjänsterna inrättas redan den 1 januari 1953. Under nästkommande budgetår fordras därför en förstärkning av skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag med 13 320 kronor samt ett utrustningsanslag av 2 000 kronor till möbler för nämnda befattningshavare. För uppgörande av kartor till den nya riksskogstaxeringen beräknas slutligen ett belopp av 10 000 kronor.

För slutförande av den nu pågående riksskogstaxeringen och påbörjande av ett nytt taxeringsomdrev i enlighet med utredningens förslag fordras sålunda under vardera budgetåret 1952/53 och 1953/54 enligt utredningens beräkningar följande anslag.

1952/53.

	K r o n o r	
<i>Avlöningar</i> (till en försöksledare och ett skogsbiträde fr. o. m. $\frac{1}{1}$ 1953)		13 320
<i>Utrustning</i> (möbler till försöksledare och skogsbiträde)		2 000
<i>Riksskogstaxering och avverkningsstatistik:</i>		
Sluttaxering	341 000	
Kartor m. m.	10 000	351 000
		366 320

1953/54.

<i>Utrustning</i> (motorfordon)		156 000
<i>Riksskogstaxering och avverkningsstatistik:</i>		
Årliga kostnader:		
a) fältarbete	284 000	
b) bearbetning	48 000	332 000
		488 000

Vad härefter angår skogsstyrelsen skulle denna, såsom förut nämnts, enligt utredningens förslag få vissa nya statistiska uppgifter. Sålunda skulle styrelsen förutom den nuvarande statistiken över skogsvårdsstyrelsernas verksamhet även omhänderha viss statistik rörande virkesmät-

ning, flottningsverksamhet och rundvirkespriser. Vidare skulle styrelsens nuvarande årspublikation utvidgas till en skogsstatistisk årsbok. Utredningen föreslår i detta sammanhang att skogsstyrelsen skall erhålla en kvalificerad statistisk tjänsteman i 29 lönegraden och anför härom följande.

Styrelsen har redan nu relativt omfattande statistiska arbetsuppgifter. Sålunda sammanställs inom styrelsen en rätt utförlig statistik över skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. För denna statistik och för registreringsändamål använda sig styrelsen och skogsvårdsstyrelserna vidare av ett visst blankettmaterial, som torde behöva stå under tillsyn av en fackman för vinnande av fortgående arbetsbesparingar. Vidare sker genom skogsstyrelsens försorg en ganska betydande statistisk rapportering till olika internationella organisationer. För erhållande av enhetlighet i denna rapportering om skogsbruket och skogsindustrierna har nämligen densamma i stor utsträckning anförtrots skogsstyrelsen även beträffande sådana uppgifter, som styrelsen icke själv har tillgängliga utan måste i andra hand inhämta från olika myndigheter och organisationer. Härtill komma de nya statistiska arbetsuppgifter, som enligt utredningens mening böra uppdragas åt skogsstyrelsen, således virkesmätningssstatistiken, flottningsstatistiken, prisstatistiken samt utarbetande av en skogsstatistisk årsbok. Slutligen vill utredningen anförda, att skogsstyrelsen även vid sidan av de egna statistiska arbetsuppgifterna kan ha behov av statistisk sakkunskap i sin ämbetsutövning. Behov härav föreligger t. ex. vid bedömande av på andra håll utförda statistiska sammanställningar i frågor, till vilka skogsstyrelsen har att taga ställning.

Enligt utredningens uppfattning fordra flertalet av de arbetsuppgifter, som skulle åligga ifrågavarande befattningshavare, att denne besitter förhållandevis omfattande administrativa och statistiska erfarenheter. Utredningen föreslår därför att befattningen i fråga skall utgöra en förste aktuarietjänst i lönegrad Ce 29. Till följd av de nya arbetsuppgifter, som enligt utredningens förslag skulle uppdragas åt skogsstyrelsen, föreslår utredningen vidare en förstärkning av icke-ordinarieposten i styrelsens avlöningsstat, motsvarande kostnaderna för ett skrivbiträde i lönegrad Cf 4.

Vid ett genomförande av utredningens förslag skulle vidare styrelsens omkostnader komma att öka. Då innehavaren av den föreslagna befattningen som förste aktuarie bland annat skall delta i organisationen av skogsvårdsstyrelsernas statistiska arbete, fordras ökade medel för resekostnader. Även andra omkostnader, bland annat för tryckning av formulärblanketter och styrelsens årsbok, beräknas komma att stiga. Till ökade omkostnader av här nämnda slag beräknar utredningen ett sammanlagt belopp av 5 000 kronor.

Yttrandena.

Allmänt.

Behovet av en förbättring, utökning och samordning av den skogliga statistiken *uitsordas genomgående i yttrandena*. Från olika håll understrykes vidare att avsaknaden av en tillförlitlig årlig avverkningsstatistik utgör den största bristen i den nuvarande skogliga statistiken. Vissa myndigheter och organisationer framhålla härjämte behovet av en tillfredsställande prisstatistik för skogsprodukter. Även i andra hänseenden, såsom i fråga om den offentliga lönestatistiken för skogsarbetare, påtalas behovet av förbättringar.

Utredningens förslag rörande utformningen av den skogliga statistiken *tillstyrkes i allt väsentligt av remissinstanserna*. Vissa erinringar göras dock i ett par hänseenden. Sålunda förordas i några yttranden en kortare omdrevstid för hela den nya riksskogstaxeringen än vad utredningen föreslagit. Vidare äro meningarna delade om hur prisstatistiken för skogsprodukter bör ordnas och om vilken myndighet, som bör omhänderha denna statistik. Även i en del mindre detaljfrågor framkomma kritiska synpunkter och avvikande uppfattningar.

Anordnande av avverkningsstatistik.

I *samtliga yttranden*, som beröra frågan, tillstyrkes utredningens förslag om anordnande av en årlig avverkningsstatistik på grundval av en stubbinventering i samband med riksskogstaxeringen. *Sveriges skogsägareförbund* och *Sveriges industriförbund* anföra i gemensamt yttrande följande härom.

Vad beträffar det framlagda förslaget om att grunda avverkningsstatistiken på stubbinventering i samband med riksskogstaxeringen, finna förbunden den bevisning om genomförbarheten och pålitligheten av en sådan metod, som skogsforskningsinstitutet lämnat, övertygande. Förbunden ha i livligt minne de påtagliga brister och svårigheter, som vidlåde det på sin tid gjorda försöket att grunda en avverkningsstatistik på deklARATIONER från skogsägarna, samt måste bestämt varna för en återgång till någon sådan metod. Den nu föreslagna metoden är enkel och klar i sin uppläggning samt besitter dessutom den synnerliga fördelen, att den redovisar resultaten på ett sätt, som nära korresponderar med riksskogstaxeringens material för den skogliga produktionen, virkesförråd och tillväxt. Det bör därför bli möjligt att på grundval av den nya riksskogstaxeringen, kompletterad med den nya avverkningsstatistiken, uppgöra fortlöpande balansräkningar över hushållningen med landets skogskapital. Det torde väl knappast behöva framhållas, att detta måste vara av största värde som underlag för statsmakternas handlande på det skogspolitiska området och i övrigt vid bedömandet av skogsökonomiska och näringspolitiska spörsmål överhuvud taget.

Statens skogsforskningsinstitut uttalar att det förhållandet att stubbinventeringens slutresultat utmynnar i en avverkningsstatistik, uttryckt i skogskubikmeter med fördelning på trädslag och diameterklasser, eller alltså

samma måttenhet och fördelning som användas vid redovisningen av tillväxt och avverkning, gör denna form av årlig avverkningsstatistik överlägsen varje annan hittills tillämpad eller prövad väg till statistik över avverkade kvantiteter. Institutet tillstyrker därför, att avverkningsstatistiken skall sammankopplas med riksskogstaxeringen på det sätt, som utredningen föreslår.

Även *flertalet skogsvårdsstyrelser* göra starkt positiva uttalanden för stubbinventeringsmetoden. Metodens fördel ur synpunkten att uppgiftslämning ej behöver förekomma understrykes särskilt av, bland andra, *Svenska lantarbetsgivareföreningen* samt *Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet*.

Vissa remissinstanser göra, jämte det de tillstyrka att stubbinventeringsmetoden skall användas såsom grundval för en avverkningsstatistik, den reservationen att de själva sakna tillräckliga erfarenheter för att bedöma metodens tillförlitlighet men förutsätta att skogsforskningsinstitutets undersökningar på området utgöra en tillfredsställande borgen i detta hänseende. Uttalanden av denna innebörd göras av, bland andra, *domänstyrelsen*, *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund*, *Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet* samt *flera skogsvårdsstyrelser*. I några yttranden kommer en något större tvekan om stubbinventeringsmetodens säkerhet för närvarande till synes. *Skogshögskolans lärarråd* uttalar sålunda att man av försiktighetsskäl ej bör definitivt binda sig vid den nya metoden, förrän denna försöksvis tillämpats så länge att man funnit den motsvara sitt ändamål och de förhoppningar man ställer på densamma. Även ett par skogsvårdsstyrelser ge uttryck för en viss tvekan på denna punkt. *Skogsvårdsstyrelserna i Kronobergs, Älvsborgs och Jämtlands län* beröra i detta hänseende frågan om möjligheterna att särskilja stubbar från olika avverkningsåsonger.

Sistnämnda spörsmål behandlas även av *statens skogsforskningsinstitut*, som härom uttalar följande.

Institutet, som försöksvis utfört stubbinventering sedan år 1947, har funnit att denna metod bör vara en framkomlig väg. En av de svårigheter, som härvid uppstått, har varit att avgränsa avverkningsåsongerna mot varandra. Genom att välja vegetationsperiodens början såsom gräns mellan de olika avverkningsåsongerna har dock denna avgränsning lätt kunnat verkställas under fältarbetet. Sommaravverkningarna karakteriseras av att toppskottstillväxten börjat, vilket man kan konstatera av å marken kvarliggande toppar etc. Vidare visa stubbarna tydliga spår av att vara avverkade under savtid genom att barken släpper från veden. Hårtill kommer att avverkningen vid ifrågakvarande tidpunkt av avverkningsåsongen i det närmaste ligger nere, varför antalet gränsfall blir ett minimum. Vegetationsperiodens början utgör icke ett bestämt datum från ena året till det andra, ej heller från trakt till trakt, men vad som ej registreras det ena året kommer med nästa år, varigenom för flera år genomsnittet kan anses riktigt. Avverkningsåsongernas något olika längd kommer sålunda närmast att korrespondera med vegetationsperiodens olika längd skilda år. Frågan är dock kanske av mindre betydelse på grund av att, som förut framhållits, avverkningskvantiteten

under vår- och försommarmånaderna utgör en mycket liten del av årets totala avverkning.

Vad gäller frågan om bestämning av ett års vinter- respektive sommaravverkning gentemot tidigare års finnas flera klara indicier, i första hand stubbens allmänna utseende, i andra hand barrens färg på klarliggande ris och grenar. Härjämte utgöra spår av sågspån från närmast föregående vintersäsong och barravfall i sågskäret å stubbar från tidigare avverknings-säsonger utmärkta kännetecken. I tvivelaktiga fall tages borrhåll från stubben och från intillstående träd (tvillingträd), varefter genom uppläggning av årsringsdiagram i de flesta fall kan avgöras vilken avverknings-säsong trädet fällt. Beträffande en viss kvot av stubbinventeringsytorna finnes dessutom möjlighet att genom kontakt med skogsägare direkt taga reda på när avverkningen är verkställd. På så sätt kan man skaffa sig korraktionsfaktorer, om det skulle anses nödvändigt.

Med detta har institutet velat framhålla, att en avgränsning av stubbinventeringen till att avse närmast föregående avverkningssäsong är möjlig och genomförbar.

Konjunkturinstitutet gör den anmärkningen att den föreslagna avverkningsstatistikens låga representativitet icke medger årliga uppgifter om avverkningskvantiteternas fördelning på olika kategorier av skogsägare. En sådan redovisning skulle enligt institutets uppfattning ha stort intresse med hänsyn till olikheterna i avverkningens konjunkturvariationer för olika skogsägargrupper. Såsom en lösning av detta spörsmål ifrågasätter konjunkturinstitutet att den av utredningen föreslagna stubbinventeringsmetoden kombineras med en enqueteundersökning av avverkningarna på ett urval av bolagsskogar och ecklesiastiska skogar. Konjunkturinstitutet finner det vidare angeläget att såsom ett komplement till avverkningsstatistiken uppgifter rörande virkesfångsten inhämtas från ett antal utvalda företag

Även *Sveriges lantbruksförbund* gör det förbehållet gentemot utredningens förslag att en samtidig statistik över träindustriens virkesfångst framstår som en nödvändighet, om skogens ekonomiska betydelse för jordbruket skall kunna bedömas. En sådan statistik borde enligt förbundets mening redovisa ej blott köpare utan även från vilka kategorier av säljare virket inköpes.

Omläggning av riksskogstaxeringen.

Den omläggning av riksskogstaxeringen, som utredningens förslag om genomförande av en avverkningsstatistik på grundval av stubbinventeringar förutsätter, har förordats eller lämnats utan erinran i *samtliga yttranden*. *Domänstyrelsen* finner sålunda att en dylik omläggning innebär ett mycket stort framsteg. *Skogshögskolans lärarråd* uttalar att detta förslag tillstyrkes så mycket hellre som den ifrågavarande omläggningen är önskvärd även ur andra synpunkter än dem, som böra läggas på avverkningsstatistiken.

Ur yttrandena från skogsvårdsstyrelserna över ifrågavarande förslag må anföras att *skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län* uttalar att den föreslagna nya riksskogstaxeringsmetoden synes så värdefull ur hela landets synpunkt,

att länsintressena härvid böra få träda tillbaka. Styrelsen anför vidare att de detaljuppgifter, som efter en omläggning av riksskogstaxeringen kunna erhållas för speciella inventeringsområden, synas vara så pass tillförlitliga och vägledande, att de böra vara tillräckliga för skogsvårdsstyrelsernas bedömning av deras verksamhetsresultat och arbetsuppgifter. *Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län* anser likaledes, att det framlagda förslaget till en omläggning av riksskogstaxeringen i fråga om statistiken för riket i dess helhet medför en stor fördel därigenom att man bättre än med nuvarande metod kan följa förändringarna i virkesförrådets storlek och sammansättning. Denna skogsvårdsstyrelse anser däremot att resultaten för de olika länen bli av mera tvivelaktigt värde av den anledningen att den nya metoden på grund av sin låga taxeringsprocent icke möjliggör en redovisning av detaljsiffran för varje län. *Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län* anser å andra sidan att fördelarna med den nya metoden överväga även ur länssynpunkt. Genom denna metod öppnas enligt styrelsens mening en möjlighet att år från år följa utvecklingen i varje län, medan nu för exempelvis Uppsala läns vidkommande faktiska uppgifter om virkesförrådet och skogarnas tillstånd saknas för en tjugofemårsperiod. Nämnda skogsvårdsstyrelse liksom även *skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län* understryker vidare värdet för de skogsvårdande myndigheterna av de möjligheter, som den föreslagna riksskogstaxeringsmetoden ger att erhålla fortlöpande uppgifter om vidtagna och erforderliga skogsvårdsåtgärder av olika slag.

Slutligen göra *Sveriges skogsägareförbund* och *Sveriges industriförbund* följande uttalande till förmån för den ifrågasatta omläggningen av riksskogstaxeringen.

Ur näringspolitisk synpunkt är det en stor fördel, att riksskogstaxeringens resultat beträffande virkesförråd, tillväxt och det allmänna skogliga tillståndet m. m. icke såsom nu erhållas droppvis för de olika länen under en femtonårsperiod utan giva en samtidig redovisning för hela rikets skogliga status. Visserligen kunna resultaten på grund av metodiken i det nya systemet under de första åren endast redovisas för större samlade områden av landet men redan efter fem, i vissa fall senast tio år kan materialet tillhandahållas med fullt tillfyllestgörande uppdelning på län och skogsägarekategorier. Såsom en brist hos den nya metoden kan synas, att den vid omdrevstidens slut tillhandahåller ett resultat, som icke hänför sig till det sista undersökningsåret utan utgör ett medeltal för hela omdrevsperioden. Denna brist är dock skenbar, ty det är möjligt att genom en enkel räkneoperation med tillämpande av vid taxeringen erhållna siffror för tillväxt och årlig avverkning komma fram till det aktuella skogliga läget för varje år som önskas.

Tidpunkten för omläggningen m. m.

Vad angår slutförandet av den nu pågående riksskogstaxeringen framhåller *statens skogsforskningsinstitut* att den föreslagna forceringen av denna taxering endast får betraktas som ett inhämtande av den eftersläpning i taxeringarna, som föranletts av minskade anslag under senare år. Institutet

erinnrar härvid om att denna taxering började år 1938 och enligt den ursprungliga planen skulle vara slutförd år 1952. Den bör enligt institutets mening genomföras över hela landet efter den nu tillämpade taxeringsformen. Detta är nämligen en förutsättning för att vissa uppgifter, som nu insamlas, skola kunna uteslutas vid nästa riksskogstaxering och för att riket i dess helhet skall bli taxerat efter fullt enhetliga principer. Den olägenhet, som en forcering i och för sig innebär genom att verksamheten ej bedrivs i jämn takt, anser institutet böra tagas för att den föreslagna avverkningsstatistiken skall kunna genomföras snarast möjligt.

Även *domänstyrelsen* tillstyrker att det nu pågående taxeringsområdet skall forceras med hänsyn till angelägenheten att få till stånd en ny riksskogstaxering, kombinerad med en avverkningsstatistik.

Såsom förut nämnts har i fråga om omdrevstiden för den föreslagna nya riksskogstaxeringen i åtskilliga yttranden framförts avvikande meningar mot utredningens förslag. Jag torde härvid ånyo få erinra om att utredningen föreslagit en femtonårig omdrevstid för Norrland och Dalarna och en tioårig omdrevstid för övriga delar av landet. *Domänstyrelsen*, *Sveriges skogsägareförbund*, *Sveriges industriförbund* och *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund* förorda däremot en tioårig omdrevstid för hela landet. Vid ärendets behandling i *skogsstyrelsen* ha även *vissa reservanter* uttalat att taxeringsområdet bör vara tio år för hela landet. *Skogsstyrelsens majoritet* föreslår däremot, i anslutning till ett yttrande av *skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län*, endast den ändringen av utredningens förslag att Gävleborgs och Kopparbergs län samt Härjedalen böra erhålla tioårigt taxeringsomdrev.

Domänstyrelsen anför såsom skäl för ett tioårigt taxeringsomdrev även i norra Sverige, att utvecklingen inom övre och mellersta Norrland bör följas så nära som möjligt, eftersom inom dessa områden virkesbalansen är mycket ansträngd och därtill ett restaureringsarbete av mycket stora mått pågår.

Sveriges skogsägareförbund och *Sveriges industriförbund* uttala följande i frågan.

Förbunden vilja bestämt påyrka, att 10-årigt omdrev tillämpas i hela landet, sålunda jämväl i Norrland och Dalarna. Kostnadsökningen vid en sådan omläggning har skogsforskningsinstitutet beräknat till cirka 40 000 kronor, ett belopp som måste betraktas som ringa med hänsyn till de utomordentliga fördelar ur skogsekonomisk synpunkt, som skulle vinnas av ett snabbare taxeringsförfarande även i landets norra och mellersta delar. Den kortare omdrevstiden medför att linjenätet blir tätare, d. v. s. taxeringen kommer årligen att resultera i ett större material. Detta innebär att de resultat, som årligen kunna fortlöpande redovisas, vinna i säkerhet och skärpa. Det innebär även, att resultaten snabbare kunna redovisas mer specialiserade såväl geografiskt beträffande län och länsgrupper samt skogsägarekategorier som beträffande virkesförrådets uppdelning på grovleks- och åldersgrupper m. m. Det kortare omdrevet skapar sålunda möjligheter för ett snabbare avläsande av den utveckling och de förändringar, som äga rum på det skogsvårdsmässiga och det skogsekonomiska området inom Norrland och Dalarna. Med den utomordentligt stora betydelse, som skogsbruket inom berörda landsdelar har ur nationalekonomisk synpunkt, anse förbunden att detta skulle vara av allra största värde.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund anför som motivering för en kortare omdrevstid i norra Sverige att problemet om de norrländska skogarnas möjligheter att ge råvara till den inom detta område överdimensionerade industrien icke kan överblickas, med mindre virkesbalansens förändringar noggrant följas under kortare tidsintervaller. Liknande synpunkter anföras av de förut berörda *reservanterna inom skogsstyrelsen*.

I yttrandena framkomma härutöver vissa önskemål beträffande taxeringsresultatens redovisning m. m. Då ifrågakarande förslag utgöra statistiska detaljfrågor, torde jag i förevarande sammanhang kunna förbigå dessa frågor.

Virkesmätningstatistik.

Vad gäller utredningens förslag om utnyttjande av de upplysningar, som virkesmätningföreningarna kunna ge om virkesfångsten, anför *skogsstyrelsen* att alla skäl tala för att ifrågakarande statistik efter hand utvidgas på sätt utredningen föreslagit. *Domänstyrelsen* har ingen erinran mot utredningens förslag i detta hänseende. *Statistiska centralbyrån* uttalar att den föreslagna virkesmätningstatistiken bör bli av värde för beräkning av sortimentfördelningen under förutsättning att virkesmätningföreningarnas redovisning rationaliseras på det sätt, som utredningen förordat. *Konjunkturinstitutet* uttalar — med tillstyrkande av utredningens förslag — som ett särskilt önskemål att en systematisk sammanfogning av avverkningsstatistik, virkesmätningssuppgifter, flottningsstatistik, fångststatistik o. s. v. kommer till stånd. *Sveriges skogsägareförbund* och *Sveriges industriförbund* ha visserligen ingen erinran att göra mot utredningens förslag på denna punkt men anse sig böra varna mot alltför stor tilltro till värdet av virkesmätningföreningarnas material, eftersom betydande mängder industrivirke, särskilt från mindre företag, samt praktiskt taget allt husbehovsvirke går vid sidan av föreningarna.

Beträffande virkesmätningstatistikens förläggning anser *statistiska centralbyrån* att materialets insamling bör omhändersas av skogsstyrelsen i dess egenskap av tillsynsmyndighet för virkesmätningverksamheten. Då virkesmätningstatistiken avser att tjäna som ett komplement till stubbinventeringsmaterialet bör dock enligt centralbyråns uppfattning denna statistik sammanställas av skogsforskningsinstitutet i anslutning till avverkningsstatistiken.

Flottningsstatistikens förläggning.

Angående utredningens förslag, att flottningsstatistiken skulle överflyttas från kommerskollegium till skogsstyrelsen, uttalar *kommerskollegium* följande.

Kommerskollegium anser, i likhet med skogsstatistikutredningen, att flottningsstatistiken ur olika synpunkter är av så allmänt intresse att den, trots

flottningsverksamhetens relativt minskade betydelse för de inrikes virkestransporterna, bör bibehållas. Med avseende på förläggningen av statistiken i fråga vill kollegium erinra om att densamma, även om den i stort sett ligger utanför verkets övriga arbetsområden, likväl har viss anknytning till kommerskollegii årsstatistik rörande sjöfart, handel och industri. Bristen på skoglig sakkunskap inom kollegium har givetvis varit till nackdel för flottningsstatistiken men har åtminstone i huvudsak kompensrats genom samarbete med skogsstyrelsen och svenska flottledsförbundet. Starka skäl synas dock enligt kollegii mening tala för att alla grenar av skoglig statistik inordnas i ett ämbetsverk, som till sitt förfogande har såväl skoglig som statistisk sakkunskap. Då även den sistnämnda måste anses nödvändig för att säkra en fullgod statistik, anser sig kollegium kunna förordna ett överflyttande av flottningsstatistiken från kommerskollegium till skogsstyrelsen endast under förutsättning att för statistikens handhavande även kvalificerad statistisk sakkunskap ställes till styrelsens förfogande.

Kollegium saknar anledning att för närvarande ingå på frågan om den lämpliga tidpunkten för överflyttningen i fråga men vill likväl i detta samband framhålla, att kollegium på grund av ändrade dispositioner av befintlig personal med anledning av nya statistiska arbetsuppgifter icke utan särskild förstärkning av utgående anslag anser sig kunna bearbeta det flottningsstatistiska primärmaterialet för 1951. Om en överflyttning av sagda statistik anses lämplig, torde den därför böra ske inom en mycket närliggande framtid. Med spörsmålet om tiden för statistikens överflyttning sammanhänger frågan om revidering av det nu använda formuläret, en revision vid vilken i första hand skoglig men även statistisk sakkunskap måste anlitas. En allmän översyn av blanketten i fråga har icke skett sedan 1928 och synes enligt kollegii mening av bl. a. skäl som utredningen framfört vara motiverad.

Med avseende på sättet för publiceringen av flottningsstatistiken finner kollegium det av flera orsaker önskvärt att, som utredningen ifrågasatt, en sammanfattning av resultaten årligen publiceras i Kommersiella Meddelanden även efter en överflyttning av statistiken till skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsen har ingen erinran mot att flottningsstatistiken överflyttas till styrelsen.

Domänstyrelsen framhåller i detta sammanhang önskvärdheten av att uppgifter erhållas om olika slag av virkestransporter. Domänstyrelsen anför även att det därvid vore av särskilt intresse att erhålla uppgift om den virkeskvantitet, som transporteras med bil.

Svenska flottledsförbundet anför i denna fråga att anledning icke finnes att ändra statistikens förläggning eller utformning. Frånsett erforderliga mindre justeringar av det nu använda frågeformuläret anser förbundet att någon revision av flottningsstatistikens innehåll ej är av behovet påkallad.

Prisstatistik för rundvirke och rotköp.

Behovet av en förbättrad prisstatistik vitsordas i ett flertal yttranden. Meningarna äro emellertid i någon mån delade beträffande frågan, vilken eller vilka myndigheter som böra omhänderha arbetet med denna statistik. I åtskilliga yttranden uttalas vidare den uppfattningen att mera genomgripande förändringar än dem, som utredningen föreslagit, äro önskvärda. Sålunda

anför exempelvis *Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet*, att de av utredningen föreslagna åtgärderna ej äro tillräckliga för att fullt tillgodose rimliga anspråk på en dylik prisstatistik men att förbundet dock icke vill motsätta sig att de genomföras såsom en första förberedande åtgärd. *Svenska lantarbetsgivareföreningen* anser sig likaledes möjligen kunna tillstyrka utredningens förslag som en provisorisk lösning men förordar en fortsatt utredning av frågan.

Vad gäller den av utredningen föreslagna utformningen av prisstatistiken understryker *domänstyrelsen* önskvärdheten av att närmare anvisningar meddelas beträffande förfarandet vid upprättandet av de noteringar, som skola uppgöras länsvis. *Domänstyrelsen* och *skogsforskningsinstitutet* framhålla vidare att uppgifterna böra omfatta såväl bruttopriser som de omkostnader, vilka äro förenade med verkets avverkning och transport. *Sveriges lantbruksförbund* understryker nödvändigheten av att prisuppgifterna bygga på bredast möjliga underlag och uttalar att skogsägareföreningarna och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund böra beredas tillfälle att medverka såväl vid insamlandet som vid bedömandet av prisuppgifterna.

I fråga om prisstatistikens förläggning uttalar *domänstyrelsen* att den på grund av sin verksamhet förfogar över personal, som äger sakkunskap på här ifrågavarande områden. Styrelsen anser sig av denna anledning besitta de bästa förutsättningarna för att omhänderha ifrågavarande arbetsuppgifter. Lämpligheten av utredningens förslag att det skulle uppdragas åt skogsstyrelsen att årligen verkställa en central sammanställning av prisstatistiken kan därför enligt *domänstyrelsens* mening ifrågasättas. Då de här berörda arbetsuppgifterna ligga vid sidan av domänverkets affärsverksamhet vill styrelsen dock icke motsätta sig utredningens förslag.

Skogsstyrelsen uttalar att insamlandet av primäruppgifterna i de olika länen bör anförtros åt skogsvårdsstyrelserna, eftersom dessa i sin tjänsteutövning komma i kontakt med skilda ägarekategorier och icke, såsom fallet är med domänverkets revirpersonal, representera ett partsintresse. Styrelser anser det därför närmast böra ankomma på densamma att utföra den centrala sammanställningen av materialet. Även *samtliga skogsvårdsstyrelser* uttala sig för att den centrala sammanställningen av prisuppgifterna skall verkställas av skogsstyrelsen. I fråga om insamlandet av primäruppgifterna anse dock *skogsvårdsstyrelserna i Kronobergs och Gävleborgs län*, att de lokala prisuppgifterna även i fortsättningen böra insamlas av länsstyrelserna. *Länsstyrelserna i Södermanlands, Kronobergs, Värmlands, Västernorrlands och Norrbottens län* ha ingen erinran mot att uppdraget att insamla prisuppgifterna på rundvirke överflyttas till skogsvårdsstyrelserna. Icke heller *skogsforskningsinstitutet* har något att erinra mot utredningens förslag beträffande det lokala insamlandet och den centrala sammanställningen av prisuppgifterna.

Sveriges skogsägareförbund och *Sveriges industriförbund* anföra, att det enligt deras mening kan diskuteras, huruvida skogsvårdsstyrelserna äro de lämpligaste organen för det betydelsefulla uppdraget att svara för den lokala

materialinsamlingen, då denna bör ske med synnerlig sakkunskap och erfarenhet om virkesmarknadens skiftningar. Emellertid finnes det enligt förbundens mening knappast inom länen något annat organ, som besitter nödiga kvalifikationer och kan komma ifråga.

Statistiska centralbyrån anför, att den centrala bearbetningen av materialet främst kräver statistisk expertis och bör förläggas med hänsyn härtill.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund avstyrker helt prisstatistikens överförande till skogsvårdsstyrelserna och skogsstyrelsen. Förbundet anför härom följande.

Riksförbundet har tidigare uttalat sig för en liknande ordning för virkespris- och omkostnadsstatistiken, men frågan är om en sådan omläggning ur det allmännas synpunkt är att föredraga, om man tar i betraktande att här ifrågavarande pris- och omkostnadsuppgifter också böra vara de, som skola ligga till grund för fastighetstaxeringarna. Länsstyrelserna, som skola handlägga fastighetstaxeringarna, borde väl även fortlöpande kunna omhändervä sådana arbetsuppgifter som att från virkesmarknadens olika parter årligen införskaffa objektiva uppgifter, som skola läggas till grund för den skogliga fastighetstaxeringen. Det synes sålunda riksförbundet som om insamlingen av primärmaterialet såsom hittills borde ske genom respektive länsstyrelser med erforderligt skogssakkunnigt biträde samt efter överläggningar med säljare- och köpareparterna. Särskilda anvisningar synas dock erforderliga, så att större enhetlighet vid uppgiftsinsamlingen ernås. Sådana anvisningar till länsstyrelsen synas böra meddelas av Kungl. Maj:t efter förslag av domänstyrelsen, som fortfarande synes böra bibehållas som ansvarig myndighet i fråga om förslag rörande priser och omkostnader till den skogliga fastighetstaxeringen. Inom domänstyrelsen finnes företrädd speciell sakkunskap ifråga om virkes- och arbetsmarknaden på dess försäljningsbyrå respektive avdelningen för avtalsfrågor. Dessutom äro domänverkets på virkes- och arbetsmarknaden direkt verksamma lokalförvaltningar väl förtrogna med pris- och kostnadsutvecklingen. Det synes enligt riksförbundets mening vara mera välbetänkt att även i fortsättningen bibehålla och utnyttja den bättre sakkunskap på detta område, som finnes att tillgå inom domänverket, en sakkunskap, som för dessa arbetsuppgifter under alla förhållanden näppeligen lär kunna undvaras.

Behovet av undersökningar rörande skogsbrukets inkomster och utgifter understrykes av *Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet*. *Sveriges lantbruksförbund* pekar i detta sammanhang på de möjligheter som finnas att utbygga en skoglig bokföring i anslutning till den redan befintliga bokföringsverksamheten inom jordbruket ävensom vid upprättande av typjordbrukskalkyler.

Konjunkturinstitutet uttalar vissa önskemål rörande möjligheterna att er- hålla statistik över företagarinkomster och investeringar inom skogsbruket.

Åtgärder rörande lönestatistiken för skogsarbetare.

De på utredningens initiativ inledda förhandlingarna mellan parterna i syfte att för lönestatistiska ändamål utnyttja det material, som erhålles vid arbetsstudier inom skogsbruket, finner *socialstyrelsen* utgöra en framkomlig

väg för ernående av en förbättrad statistik rörande skogsarbetarnas löner. Styrelsen förklarar sig vidare beredd att medverka vid fortsatta förhandlingar i detta syfte. *Domänstyrelsen* anser likaledes det av utredningen skisserade tillvägagångssättet vara den lämpligaste vägen för erhållande av tillförlitliga löneuppgifter på detta område. Styrelsen framhåller dock samtidigt, att det särskilt i fråga om södra och mellersta Sverige torde dröja åtskillig tid, innan frågan kan lösas. Detta betonas även av *Svenska lantarbetsgivareföreningen*. I samma riktning uttalar sig också *Föreningen skogsarbeten*, som anför att utredningens önskemål rörande utformningen av lönestatistiken för skogsarbetare måste betraktas som ett mål på lång sikt och under alla förhållanden icke kunna förverkligas inom de närmaste åren. *Värmlands och västra Bergslagens skogsarbetsgivareförening* påpekar att föreningens arbetsstudiematerial endast har begränsad användbarhet ur lönestatistisk synpunkt men betonar föreningens villighet i princip att medverka till en för arbetsmarknadsparterna gemensam statistik, som även kan tillgodose det allmännas intressen på detta område. *Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet* ifrågasätter, om icke ytterligare statliga initiativ böra tagas i frågan, för den händelse det ej skulle visa sig möjligt att nå en tillfredsställande lösning på det sätt utredningen förordat.

Förslag angående upprättande av en skogsstatistisk årsbok.

Utredningens förslag att den skogliga statistiken skall samlas i en särskild skogsstatistisk årsbok har så gott som genomgående tillstyrkts i de inkomna yttrandena. *Statistiska centralbyrån* finner anordningen vara praktisk ur flera synpunkter, ehuru ämbetsverket anser det tveksamt vilken myndighet, som bör utgiva publikationen. *Domänstyrelsen* vitsordar önskvärdheten av att en dylik systematisk överblick erhålles över den skogliga och skogsindustriella statistiken och tillstyrker därför utredningens ifrågavarande förslag. Styrelsen anser det dock lämpligt att den nu ifrågavarande skogliga och skogsindustriella statistiken skall skiljas från skogsstyrelsens nuvarande egen statistik. Den förstnämnda statistiken bör enligt domänstyrelsens mening för att kunna fylla sin uppgift bliva tillgänglig på ett tidigare stadium än den för närvarande är.

Sveriges skogsägareförbund och *Sveriges industriförbund* tillstyrka likaledes upprättandet av en skogsstatistisk årsbok under den förutsättningen, att innehållet i denna årsbok avväges på ett sådant sätt, att det blir av aktuellt intresse ur skogsekonomisk och nationalekonomisk synpunkt. Den nuvarande specialredovisningen över skogsvårdsstyrelsernas verksamhet saknar enligt förbundens mening intresse utöver de närmast berörda kretsarna. Den bör därför utgå och ersättas med kortfattade tabläer över omfattningen av utförda skogsvårdsarbeten i landet. Huvudvikten i boken bör i stället läggas på en fortlöpande, årlig redovisning av riksskogstaxeringens resultat rörande virkesförråd, tillväxt och avverkning, sådana dessa framgå vid riksskogstaxeringens arbete.

Utredningens kostnadsberäkningar.

Utredningens anslagsaskanden ha i yttrandena endast berörts med avseende på de av utredningen föreslagna personalförstärkningarna vid statens skogsforskningsinstitut och skogsstyrelsen.

Skogsforskningsinstitutet anför i fråga om inrättandet av en försöksledartjänst vid institutets avdelning för skogstaxering att nödvändigheten härav är uppenbar om de föreslagna stubbinventeringarna skola genomföras, och att behovet av en sådan försöksledartjänst även bortsett därifrån redan nu är starkt framträdande.

Skogsstyrelsen förklarar sig förutsätta, att styrelsen skall erhålla de av utredningen föreslagna personalförstärkningarna. I fråga om denna del av utredningens förslag uttalar emellertid *statskontoret*, att ämbetsverket icke blivit övertygat om nödvändigheten av att skogsstyrelsens personal förstärkes med en förste aktuariefattning i Ce 29, därest styrelsen i enlighet med utredningens förslag skulle tillföras ytterligare statistiska arbetsuppgifter. Enligt statskontorets mening bör det vara tillfyllest, om under skogsstyrelsens avlöningsanslag särskilt arvodesbelopp beräknas för en deltidsanställd statistiker. Statskontoret framhåller vidare, att avlöningen till det förordade biträdet för skriv- och kontorsgöromål hos skogsstyrelsen bör utmätas efter bestämmelserna i den för biträdespersonalen gällande reglerade befordringsgången.

Departementschefen.

Av skogsstatistikutredningens betänkande och yttrandena över detsamma framgår att den skogliga statistiken för närvarande är behäftad med åtskilliga brister. Som den allvarligaste av dessa framstår avsaknaden av en någorlunda tillförlitlig avverkningsstatistik. De förslag, som utredningen framlagt, syfta till att för en förhållandevis ringa kostnad avhjälpa de allvarligaste av de föreliggande bristerna. Förslagen ha i huvudsak tillstyrkts i yttrandena. Även jag kan i stort sett ansluta mig till desamma.

Vad först angår frågan, hur en tillfredsställande årlig avverkningsstatistik lämpligen kan ordnas, synes så gott som fullständig enighet råda om att detta bäst kan ske på grundval av stubbinventeringar, utförda i samband med en ny riksskogstaxering. Konjunkturinstitutet har visserligen framfört kritiska synpunkter mot metoden av den anledningen att en dylik statistik av kostnadsskäl icke kan bli så representativ att den kan tillgodose behovet av mera speciella uppgifter. Såsom framhållits i ett flertal yttranden torde dock en på stubbinventeringar grundad avverkningsstatistik av den omfattning, som utredningen föreslagit, i allt väsentligt fylla de anspråk, som inom en godtagbar kostnadsram kunna ställas på en dylik statistik.

Den omläggning av riksskogstaxeringen, som genomförandet av en på stubbinventeringar grundad avverkningsstatistik förutsätter och som innebär att taxeringen i fortsättningen skulle bedrivas på så sätt att varje års fältobservationer skulle fördelas över hela landet, har av utredningen lik-

som även i yttrandena icke ansetts böra utgöra något hinder för att avverkningsstatistiken ordnas på nu nämnt sätt. Tvärtom har från flera håll anförts, att en sådan omläggning av riksskogstaxeringen skulle utgöra ett framsteg bland annat därigenom att den skulle ge ökade möjligheter att följa virkeskapitalets förändringar inom landet i dess helhet. Jag delar denna uppfattning.

Jag förordar alltså att utredningens förslag till ordnande av en avverkningsstatistik och till omläggning av riksskogstaxeringen skall genomföras. I likhet med utredningen anser jag dock, att det nu pågående taxeringsomdrevet inom riksskogstaxeringen bör fullföljas. Med hänsyn till angelägenheten av att man snarast möjligt skall få till stånd den föreslagna avverkningsstatistiken synes det härvid lämpligt att den nu pågående taxeringen påskyndas så att fältarbetena för densamma kunna avslutas innevarande år och fältarbetena för den nya taxeringen påbörjas sommaren 1953.

Vad angår omdrevstiden för den nya riksskogstaxeringen är det uppenbart att en tioårig omdrevstid för hela landet skulle ge ökade möjligheter att få snabba och tillförlitliga uppgifter. En dylik anordning skulle emellertid medföra en ej oväsentlig kostnadsökning. Den av utredningen föreslagna uppläggningsplanerna synes även tillgodose de anspråk, som i dagens läge måste anses mest angelägna. Jag förordar därför i enlighet med utredningens förslag, att den nya riksskogstaxeringen skall planeras för en tioårig omdrevstid i norra Sverige och en femtonårig omdrevstid i södra och mellersta Sverige. Det detaljspörsmål rörande gränsdragningen mellan de olika områdena, som skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län berört, torde få övervägas i samband med detaljplaneringen av den nya taxeringen.

Konjunkturinstitutet har ansett att man för avverkningsstatistiken borde, förutom på stubbinventeringen, bygga på särskilda avverkningsdeklarationer, som skulle inhämtas från ett urval av större skogsägare. Med hänsyn bland annat till de olägenheter, som insamlandet av dylikt deklarationsmaterial skulle medföra för uppgiftslämnarna, kan jag dock ej ansluta mig till detta förslag. Jag är icke heller övertygad om att en dylik utvidgning av underlaget för avverkningsstatistiken är erforderlig. Däremot finner jag i likhet med utredningen det lämpligt att, vid sidan av den på stubbinventering grundade avverkningsstatistiken, jämväl virkesmättningsföreningarnas uppgifter om inmätta virkesfångster skola utnyttjas på det sätt, som utredningen angivit. Då skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet för virkesmätningen, synes det naturligt att sistnämnda arbete skall omhänderhas av skogsstyrelsen.

Den av kommerskollegium utarbetade flottningsstatistiken torde vidare böra bibehållas såsom ett led i den skogliga statistiken. Eftersom denna statistik har ett viss samband med virkesmättningsstatistiken och upprättandet av densamma otvivelaktigt kräver tillgång till skoglig expertis förordar jag, i överensstämmelse med vad utredningen föreslagit, att flottningsstatistiken skall förläggas till skogsstyrelsen. Flottningsföreningarna böra härvid liksom hittills ha skyldighet att lämna erforderliga primäruppgifter.

Såsom i betänkandet framhållits torde förutsättningar ännu icke föreligga för någon mera genomgripande omläggning av prisstatistiken för rundvirke och rotköp. Det synes därför icke nu möjligt att på detta område komma längre än att skapa en något fastare ordning för fastställandet av prisnoteringarna. I överensstämmelse med utredningen och flertalet remissinstanser anser jag det lämpligt, att det lokala arbetet med insamlande av prisuppgifter skall omhändersas av skogsvårdsstyrelserna och att skogsstyrelsen skall svara för den centrala bearbetningen av dessa uppgifter. Såsom en följd härav bör skogsvårderingsinstruktionen ändras så att det skall ankomma på skogsstyrelsen att utarbete prisnoteringar för fastighets-taxering. Med anledning av vad Sveriges skogsägareföreningars riksförbund anfört rörande dessa frågor vill jag understryka vikten av att skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna vid fullgörandet av nu ifrågakvarande arbetsuppgifter skola utnyttja den sakkunskap som domänstyrelsen och dess revirförvaltningar besitta, ävensom i övrigt samråda med representanter för parter på virkesmarknaden och andra sakkunniga.

De förslag, som i ett par yttranden framförts angående inhämtande av statistiska uppgifter för beräkning av skogsbrukets investeringar m.m., är jag icke beredd att upptaga till prövning i detta sammanhang.

Vad beträffar lönestatistiken för skogsarbetare torde tills vidare böra få bero vid de åtgärder, som utredningen vidtagit.

Det synes önskvärt att den skogliga statistiken skall samlas i en särskild skogsstatistisk årsbok. Jag tillstyrker därför utredningens förslag, att skogsstyrelsens årsbok skall utvidgas till en skogsstatistisk årsbok. På sätt uttalats i ett par yttranden torde emellertid i samband därmed åtskilliga av de uppgifter, som nu ingå i årsboken, utan större olägenhet kunna begränsas eller utmönstras.

Utredningens kostnadsberäkningar beträffande slutförandet av den nuvarande riksskogstaxeringen och rörande den föreslagna nya riksskogstaxeringen jämte den därmed kombinerade avverkningsstatistiken föranleda ingen erinran från min sida. Då skogsforskningsinstitutets arbetsuppgifter komma att öka, därest riksskogstaxeringen omläggas och avverkningsstatistik införes i enlighet med vad jag nyss förordat, finner jag det befogat att vid styrelsens avdelning för skogstaxering skola inrättas en försöksledartjänst i lönegrad Ce 29 och en skogsbiträdestjänst i lönegrad Ce 16. Av de skäl, som utredningen anfört, vill jag vidare tillstyrka att en statistisk tjänst såsom förste aktuarie i lönegrad Ce 29 skall inrättas vid skogsstyrelsen. Med hänsyn till de nya arbetsuppgifter, som jag föreslagit skola uppdragas åt skogsstyrelsen, synes det vidare motiverat, att icke-ordinarie posten å styrelsens avlöningsanslag uppräknas med belopp motsvarande kostnaderna för ett kontorsbiträde i reglerad beföringsgång samt att styrelsens omkostnadsanslag förstärkes med ett belopp av 5 000 kronor.

Till frågan om anvisande av medel för inköp av motorfordon för den per-

sonal, som skulle arbeta med den nya riksskogstaxeringen, torde det ej vara erforderligt att nu taga ställning.

Vad angår medelsanvisningen för nästa budgetår torde vid bifall till vad jag nyss förordat för slutförandet av den nu pågående riksskogstaxeringen i enlighet med utredningens beräkningar böra anvisas 341 000 kronor. Såsom utredningen föreslagit torde vidare 10 000 kronor böra beräknas för uppgörande av kartor m. m. till den nya riksskogstaxeringen. Anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik skulle sålunda behöva uppföras med 351 000 kronor.

Då anslagen till skogsforskningsinstitutet och skogsstyrelsen upptagits med definitiva belopp i riksstatsförslaget, synes det emellertid lämpligt, att kostnaderna för de personalförstärkningar vid institutet och styrelsen, vilka jag tillstyrkt i det föregående, för nästa budgetår skola bestridas från anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik. Förevarande kostnader, nämligen avlöning under första halvåret 1953 till en försöksledare i 29 lönegraden och ett skogsbiträde i 16 lönegraden vid institutet samt till en förste aktuarie i 29 lönegraden och ett kontorsbiträde vid skogsstyrelsen torde böra uppskattas till i runt tal 25 000 kronor. Under första halvåret 1953 torde denna personal böra ha extra anställning. Under anslaget torde vidare böra beräknas 2 000 kronor till anskaffande av möbler m. m. åt försöksledaren och skogsbiträdet.

Jag föreslår sålunda, att anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik för nästa budgetår skall uppföras med (351 000 + 25 000 + 2 000 =) 378 000 kronor.

Den ökning av omkostnaderna, av utredningen beräknad till 5 000 kronor per år, som kan uppkomma för skogsstyrelsen, torde för nästa budgetår få täckas genom att medgivande lämnas till erforderligt överskridande av styrelsens omkostnadsanslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna att riksskogstaxeringen och avverkningsstatistiken m. m. skola utformas enligt de riktlinjer, som jag förordat i det föregående;
- 2) å riksstaten för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln till *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* anvisa ett reservationsanslag av 378 000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Malte Olsson.